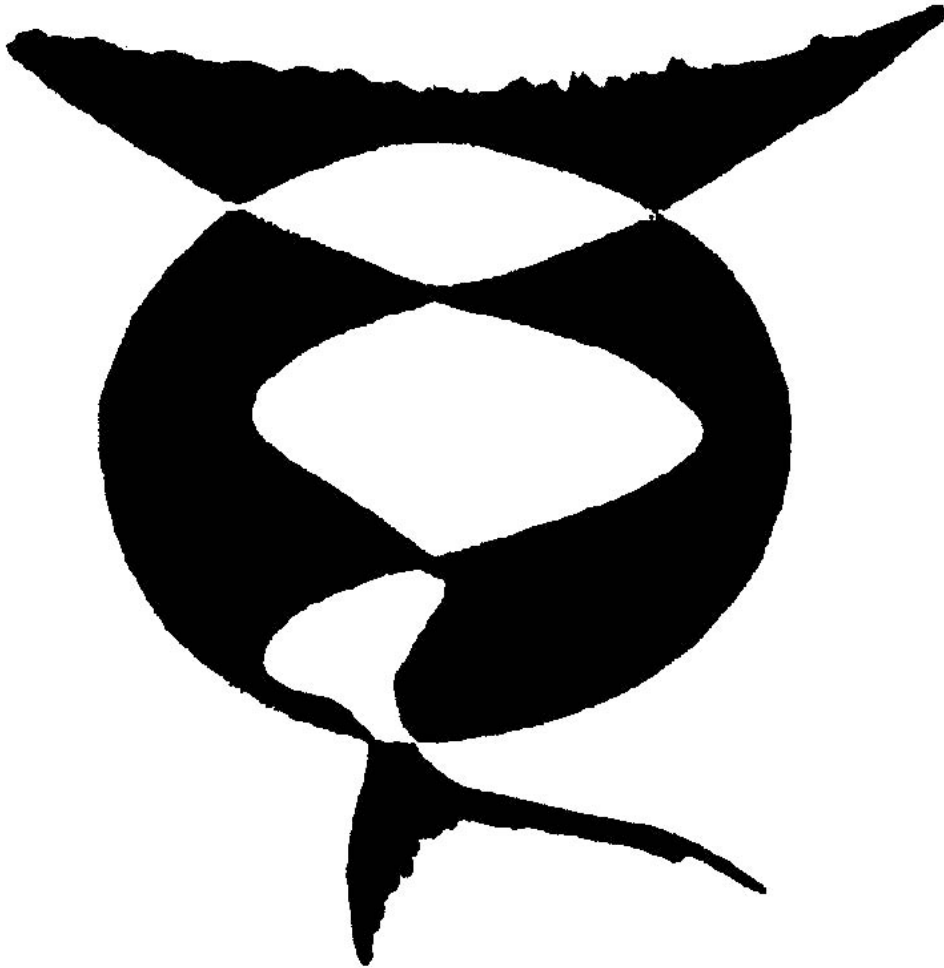

Sanduko

Nyhedsbrev vinter 2018-19

Sanduko

Forening for internationalt
Waldorfpædagogisk hjælpearbejde
Ibækvej 202, 7100 Vejle

tlf. : 7583 7330 Email: sanduko@mail.tele.dk
www.sanduko.dk

Kære alle medlemmer af Sanduko, sponsorer og interesserede

Med dette vinternummer vil vi ønske alle Sandukos medlemmer, sponsorer og bidragsydere en rigtig god adventstid, en glædelig jul og et godt nytår. En varm og hjertelig tak for dette års støtte, menneskeligt og økonomisk. Vi kan i Sanduko se tilbage på et meget travlt arbejdsår, hvor det har været muligt for os gennem jeres bidrag og trofasthed overfor arbejdet i Sanduko at kunne yde en afgørende indsats for skoleudvikling for underprivilegerede børn i Afrika.

I de sidste to nyhedsbreve, december 2017 og april 2018, har der været et særligt fokus på de akutte økonomiske udfordringer på Mbagathi skolen i Nairobi, den ældste og største af skolerne i Østafrika. I dette nyhedsbrev vil der igen være en opfølgning på den beskrevne kritiske situation, senest fra arbejde her i oktober; men først indtryk fra Sanduko-arbejdet på flere skoler i Østafrika gennem juni/juli.

Indtryk fra Steinerskoler i Østafrika

Gennem alt vores arbejde med Steinerskoler i Afrika lyser mødet med de forskellige individuelle børn, de individuelle lærere og de forskellige skoleklasser op. Denne stærke oplevelse af, at det nytter med steinerpædagogikken – at den med andre ord rammer totalt plet ind i og matcher børn og unges udviklingssituation i vores tid med alle dens udfordringer. Vi har igen mødt børn fra den udprægede muslimske kultur på Steinerskolen i Zanzibar, børn fra en lidt ældre afrikansk kultur på skolen i Dar Es Salaam i Tanzania, mere privilegerede og multikulturelt prægede børn på de to mindre skoler i Karen i Nairobi – men ikke mindst også alle de underprivilegerede og ekstremt fattige børn på Mbagathi skolen syd for Nairobi. Men overalt gør det indtryk at blive mødt af stor åbenhed og direkthed fra børnenes side, en åbenhed der vidner om en indre stærk og godt opbygget selvfølelse. Det er jo også i små ting dette kommer til syne; pludselig smiler lille forældreløse Anthony i boarding afdelingen meget mere, pludselig kommer den lille, stille 8-årige masaipige hen og tager kontakt; - i januar var hun lige kommet til skolen, var sky efter flere år, hvor hun gik alene og passede familiens køer og ikke kunne ét ord hverken på swahili eller engelsk. I samtaler med 9. klasse på Mbagathi skolen kommer det også tydeligt frem: et af de unge mennesker, James, som var kommet til skolen senere i skoleforløbet, udtrykte, da han blev spurgt om, hvad han havde lært af sin skolegang, at han havde oplevet sig som en larve i en kokon, da han kom, men som så langsomt blev foldet ud gennem skolen, og nu oplevede han alle sine muligheder og færdigheder. Andre af de unge fra 9. klasse satte ord på, at de oplevede, at skolen havde opbygget en stærk selvbevidsthed hos dem, en følelse af at kunne arbejde og forandre i verden og at en

metode til altid at arbejde kreativt var blevet bygget op. Det er svært at beskrive med ord, men det er meget bevægende at møde denne ro og selvbesindelse hos disse fattige børn, der alle uden undtagelse allerede har meget svære og tunge livsoplevelser med sig og som ved, at deres liv efter skolen på alle måder vil blive udfordrende og kræve megen menneskelig styrke. Havde det ikke været for skolen, havde mange af disse børn været dømt til et liv i fattigdom uden skolegang og dermed uden håb for fremtiden. Der er så mange ting, som det er svært for os fra vores del af verden at leve sig ind i med de afrikanske fattige børn. I disse dage i oktober i skrivende stund forbereder alle klasserne her på Mbagathi skolen sig til afslutningen af denne termin med en præsentation af arbejdet fra klasserne; det betyder, at de nu kan se frem til deres lange ”sommerferie” gennem hele november og december. Men mange af børnene har allerede i flere uger vist stor utryghed og bekymring i forbindelse med ferien, for de ved, at den betyder måneder i deres liv, hvor de er overladt til sig selv hele dagen i slummen og ikke vil få ordentlig og tilstrækkelig mad. Lærerne fortæller, at mange af de små børn kommer efter ferien med fejlnærings symptomer med opspilede maver, og flere får helt gråt hår. Efter to, tre måneder på skolen efter jul er de så igen mere symptomfri. Flere af børnene kommer efter ferierne med tydelige tegn på fysiske og seksuelle overgreb. Bl.a. ses det ved en ekstrem angst for blot at blive berørt eller skulle skifte tøj.

Skoleudvikling

Generelt er der god vækst i Steinerskolerne i Østafrika, men også mange store udfordringer med finansiering, en problematisk og voksende indflydelse fra statslig side og mange svære overvejelser omkring, hvordan skolernes pædagogiske impuls med lærerne i centrum, som de skabende og bærende, kan forbindes med effektiv og professionel ledelse af skolerne. Hvad der fortsat er en stor styrke i den samlede østafrikanske region er det stærke samarbejde, der foregår i ”East-African Association of Waldorfschools” mellem skolerne i Uganda, Tanzania og Kenya – et arbejde som Troels Ussing fra Sanduko fortsat følger. Det er ligeledes et meget givende og støttende element, at Den Steinerpædagogiske Deltidsuddannelse fortsat er af meget høj kvalitet og uddanner mange nye, meget dygtige lærere til opgaverne i skolerne. Det skaber et fundament, som er uvurderligt. Uddannelsen finder sted på Mbagathi skolen.

Hele det store østafrikanske Steinerskole-fællesskab arbejder nu sammen om en kæmpe fejring, som vil finde sted på Mbagathi skolen i påsken 2019. Fejringen er en del af den verdensomspændende fejring af 100 år for starten af Steinerskoler med den første skole i Stuttgart 1919, men her i Afrika vil fejringen også markere 30 år med Steinerskoler i Østafrika. Mbagathi skolen startede som den første skole i 1989. Fejringen består af en 3-dages konference med temaet ”Being in Movement” – derefter en festdag med stort opsat drama og eurytmi med børn og voksne fra skolerne i Nairobi, traditionelle afrikanske danse, sange, taler mv.

Mbagathiskolen – Rudolf Steinerskolen i Nairobi

Den store moderskole Mbagathi, Rudolf Steinerskolen i Nairobi, hvor vi i Sanduko har vores base, er inde i en god udvikling. Sanduko er stærkt involveret i skolen med Troels Ussing fra Sanduko i ledelses- og udviklingsarbejdet og undertegnede involveret i skolens fundraising- og sponsorshipgruppe. Pædagogisk er skolen ret enestående med en stærk gruppe af relativt unge kenyanske lærere, der på alle måder er dybt optagede af steinerpædagogikken og af den særligt udfordrende opgave at give alle skolens underprivilegerede børn et løft i livet. Som nævnt i forårsnyhedsbrevet havde vi i januar et afgørende møde med de øvrige europæiske hjælpeorganisationer, der løbende støtter skolens drift, for i fællesskab at udarbejde en strategi for, hvordan skolens fremtidige økonomiske fundament kan sikres. Strategien indebar en øget fundraisingaktivitet til projekter, samt som den afgørende faktor en yderligere øget aktivitet omkring at finde flere sponsorer til at betale børnenes skolepenge. Årsregnskabet viser nu, at skolen har klaret sig fornuftigt igennem 2018 gennem mange donationer fra vidt forskellig side; donationerne har kunnet støtte de for børnene så afgørende måltider gennem skoledagen, en nødvendig udvidelse af boarding afdelingen og af børnehaven, et projekt med solenergi, der sparer skolen for dyr elektricitet, en ny stor generator, for blot at nævne nogle områder, der har kunnet løftets økonomisk. Men den afgørende faktor med flere sponsorer til at betale de månedlige beløb med skolepenge for børnene har det ikke været muligt radikalt at ændre. Derfor er dette fortsat helt i fokus, også for os i Sanduko: mennesker der vil betale de 230 kr. om måneden, som er omtrent det halve af skolepengesatsen for et barn.

Vi vedhæfter to appeller:

1.Hvor man kan blive sponsor for et navngivent barn.

2.Hvor man sponsorerer skolepenge til et barn uden, at man kender barnets navn, men hvor beløbet går ind i skolepengepuljen. Vi kalder det: Sponsorér en hel skole. En sponsoreringsform, vi har introduceret og anbefalet, ud fra en tanke om, at mange mennesker gerne vil støtte uden at have tid og energi til at være i kontakt med et barn. Denne sponsoreringsform giver desuden mindre administration.

Begge sponsorerings typer er meget værdsat - og behovet er meget stort. Så:

Har du / I mulighed for og lyst til at blive sponsor?

Eller vil I hjælpe med at finde nye sponsorer ved at dele de to appeller ud til venner og bekendte? Fortælle andre, at en donation på de 230 kr. om måneden kan hjælpe et underprivilegeret barn i nød til at få en sund skolegang, der kan løfte dets menneskelige og samfundsmæssige fremtid?

Ud over disse to skolepenge-appeller har vi i dette nyhedsbrev en særlig appel om hjælp til at videreudvikle og styrke skolens farm og skolehave. Beskrivelsen kommer her:

Farmprojekt

Rudolf Steiner Skolen Mbagathi, Nairobi, Kenya

PROJEKTET: Videreudvikling af en bio-dynamisk farm og tilhørende skolehave med det formål at kunne give underprivilegerede skolebørn et dagligt, sundt måltid mad.

Det overordnede mål for Rudolf Steiner Skolen Mbagathi i Nairobi er at give en skolegang til underprivilegerede børn. Børnene kommer fra ekstremt fattige familier, hvor hver dag er en kamp for at imødekomme de basale behov for mad, tøj og et sted at sove.

Skolen er nu 30 år, og i løbet af de sidste år har det været en stor

udfordring at udvikle og opretholde en farm og en have på skolekomplekset, der ligger ude i det gamle masailand, hvor tørre akacietræer dominerer sammen med stride kaktuslignende buske. For få år siden tog skolen det store skridt at arbejde på at omlægge farmen og haven til biodynamisk drift. Dette kunne ske ved hjælp af biodynamisk uddannede og erfarne venner fra Tyskland.

Farmen omfatter et stort areal til dyrkning af grønsager, en stald med 8 malkekøer, der giver mælk til skolen og også gødning til haven og komposten.

Derudover en del græsningsareal. Skolehaven producerer mange grønsager: gulerødder, løg, tomater, salat, kål, kartofler, rødbeder og mange af de mere afrikanske grønsager, samt et område med alle planter, der er nødvendige for de biodynamiske sprøjtepræparater. Arbejdet er ledet af Francis Kilonzo, en tidligere bogholder, der virkelig har taget den store opgave på sig med omsorg for hver lille plante eller grønsagsbed at styrke driften og produktionen. Hver dag sendes mange plastikspande med grønsager over i køkkenet, hvor skolens kokke forbereder et varmt og nærende måltid for de 330 fattige børn og de mange medarbejdere.

Men det er og har altid været en meget stor opgave at udvikle farmen og få den til at give et hensigtsmæssigt udbytte i forhold til driftsomkostninger. Det ekstremt ustabile vejr - grundet alvorlige klimaændringer i Kenya - har haft stor indflydelse på arbejdet. Regntiderne er ude af balance, og sidste år var der en meget omfattende tørke over hele Kenya, hvor mangel på vand og mad var et enormt problem overalt. Grå, dybe sprækker i jorden og døende kvæg i det tørre, gule græs blev set overalt. Andre gange er der for meget kraftig regn, der skyller alle frø og nye planter væk på få minutter. Heldigvis har skolen sit eget vand-borehul, men det nuværende vandingsystem, der via ledninger transporterer vandet ud til alle bedene, er meget gammelt og fuld af huller og kan ikke rigtig tilfredsstille behovene. Et nyt vandingsystem for hele dyrkningsarealet er nødvendigt. Køernes stald er fra gammel tid placeret meget uhensigtsmæssigt for farmen, langt fra haven og med græsarealer tæt på klasseværelserne, hvor køerne hver morgen og eftermiddag langsomt passerer over til det bedre græsareal nær haven. Det er nu nødvendigt for en videre effektivisering og udvikling at bygge en ny stald nær haven. Foder til køerne er altid et stort problem med overgræsning, der får de tørre græsområder til at dø ud. Et græsningssystem med indhegninger til græsningsskift og kontrol er nødvendigt. Hvad der yderligere er behov for i det samlede projekt er to store græsslåmaskiner for at kunne holde områderne frugtbare. En ny stald og et sted at opbevare høet er ligeledes ønsket.

Det samlede projekt til effektivisering og udvikling af farmen er anslået til at koste ca. 180.000 danske kroner.

Vi vil i Sanduko gerne sætte fokus på at indsamle til det afgørende vandingsystem, som er anslået at koste 30.000 kr.

Alle store som små bidrag er velkomne til støtte for dette projekt!

Vedr. indbetaling mærk denne med FARM-PROJEKT, NAIROBI.
Se i øvrigt ”Praktiske oplysninger vedr. indbetaling”.

Nyhedsbrevet er skrevet af Clara Ussing

Praktiske oplysninger

SPONSORERING

Vedhæftet dette nyhedsbrev er 2 appeller med de omtalte 2 sponsoreringsmuligheder:

1. Et navngivet barn
2. Almene skolepenge til hele skolen

Ønsker du at blive sponsor kontakt Clara Ussing

Vedr. indbetalinger mærk disse med BARNETS NAVN eller med SKOLEPENGE.

Se i øvrigt ”Praktiske oplysninger vedr. indbetaling”.

JULEGAVE

Vi modtager med stor tak også meget gerne et julegavebidrag til arbejdet.

Vedr. indbetaling mærk denne med GAVE.

Se i øvrigt ”Praktiske oplysninger vedr. indbetaling”.

MEDLEMSKAB AF SANDUKO

Medlemskab af Sanduko koster 200 kr. årligt. Bruges til at dække de administrative omkostninger, så alle donationer kan anvendes 100 % til det ønskede formål.

Indbetales til Sanduko's konto i Merkur: 8401 – 1502717 mærket kontingent 2019.

VEDR. INDBETALING

Alle bidrag kan indbetales til Sanduko's konto i Merkur: 8401-1502717. Her kan oplysning om formål anføres ved indbetalingen, og også meget gerne e-mailadresse.

Ønskes bidraget gjort fradragsberettiget indbetales til Merkur Fonden: 8401-1017906. Husk her at anføre cpr-nummer ved indbetalingen.

Da Sanduko ikke får information om de enkelte indbetalinger til Merkur Fonden, beder vi jer om at sende en e-mail til Sanduko med beløb, navn, e-mailadresse og formål, således at vi kan sikre, at beløbet går til det rigtige formål.

Sanduko's e-mailadresse: sanduko@mail.tele.dk eller ring til Clara Ussing på 7583 7330.

Bemærk at det maksimale skattefradrag i 2018 er på 15.900 kr.

APPEL :

VENLIGST HJÆLP

Rudolf Steiner Skolen, Mbagathi, nær Nairobi i Kenya med at være ”en menneskelig oase i ørkenen” ved at skabe et sundt og levende skolemiljø for de fattige og udsatte børn i Afrika.

SPONSORER HELE SKOLEN med ET FAST LILLE BIDRAG. Du kan hjælpe!

Moderskolen i Østafrika – Rudolf Steiner Skolen, Mbagathi - har lige fra dens start i 1989 taget den store opgave på sig at undervise og drage omsorg for meget fattige børn, som alle kommer fra underprivilegerede hjem i slumområder i Nairobi i Kenya.

Det er således en krævende og langsigtet forpligtelse for skolen år efter år på denne baggrund at måtte sikre et økonomiske grundlag for skolens hele drift og overlevelse.

Vi ønsker, at børnene skal vokse op som lige og frie mennesker. Vi ønsker derfor at fjerne den byrde fra skolebørnene at være bevidste om skolepenge, bevidste om, hvem der betaler deres og bevidste om hele den globale økonomiske situation med dens uligheder mellem vesten og den tredje verden. Derfor ønsker vi at videreføre en ny og anden form for sponsorering, hvor du som sponsor ikke sponsorerer et individuelt barn, men sponsorerer og støtter en hel skole. Dit månedlige sponsorbeløb vil gå direkte og ubeskåret 100% til almene skolepenge. Du vil blive opdateret omkring hele skolens udvikling gennem vores nyhedsbreve.

Hvert af de 325 børn på Mbagathi Skolen har deres egen rørende historie – vi vil her beskrive et enkelt barns livshistorie. En dag fandt en lille dreng sin vej hen til skolens kontor og bankede forsigtigt på døren.

Mens han sad og svingede sine små, korte ben på en af kontorets stole udtrykte han et stort håb om, at han og hans lillesøster kunne komme til at gå på skolen. Gennem hans desperation havde han fået modet til at gøre dette, selvom han meget godt vidste, at hans forældre var alt for fattige til at betale skolepenge. Nogle dage senere blev han og lillesøsteren optaget på skolen. Familiens livsomstændigheder derhjemme var præget af stor fattigdom, deres ”hus” med et rum var

bygget af plader af bølgeblek og var uden rindende vand og elektricitet. Under regntiderne blev jordgulvet oversvømmet, og familien måtte i disse perioder placere store sten på gulvet til at stå og træde på. Moderen i familien døde, før børnene var 10 år, og senere døde deres far også. Skolen blev således deres hjem, og skolens boarding-afdeling er stadig deres hjem i dag. Dette blev kun muligt gennem trofaste sponsorer, der sender deres månedlige bidrag til skolen.

Når kenyanerne vil tage initiativer og vil have ting til at ske, organiserer de en såkaldt ”Harambee” som betyder noget i retning af at stå sammen. Dette er en dybt forankret social måde i Afrikas kultur at støtte et fællesskab på, og den kan ofte udvirke enormt. Denne tanke er også hele grundlaget for Mbagathi Skolen med dens stærke netværk, som strækker sig til mange andre dele af verden - Australien, Europa og USA.

Du kan blive en del af dette netværk ved at være en sponsor for hele skolen.

Vores vejledende beløb til sponsorering af Mbagathi Skolen er 220 kr. per måned. De 220 kr. dækker ca. halvdelen af de månedlige skolepenge for et barn. Skolepengene inkluderer formiddagsgrød og et daglig måltid mad til børnene. Pengene går 100% direkte til skolepenge. Kontakt os i dag!

SPONSORÉR EN HEL SKOLE MED FASTE MÅNEDLIGE BELØB Du kan hjælpe!

Ønsker du at blive sponsor, kontakt Clara Ussing:

sanduko@mail.tele.dk eller 7583 7330

Indbetalingsdata:

Sandukos konto i Merkur: 8401 – 150 2717.

Ved indbetaling oplys: Skolepenge Mbagathi samt navn og e-mailadresse.

Ønskes beløbet fradragsberettiget anvendes:

Merkur Fonden: 8401 – 101 7906

Husk her at opgive CPR-nummer.

Sanduko modtager ingen oplysninger om den enkelte indbetaling fra Merkur Fonden. Send derfor en e-mail til Sanduko@mail.tele.dk med oplysning om formål - Skolepenge Mbagathi – beløb og navn.

Herved kan vi sikre, at gaven bliver anvendt 100% til det rigtige formål.

APPEL:

Hjælp de fattigste og mest underprivilegerede børn i Kenya til at få en sund og kreativ skolegang på Rudolf Steiner Skolen, Mbagathi, i Nairobi, i Kenya.

Sponsorer skolepenge til et underprivilegeret barn med månedlige faste beløb.

Vores moderne verden er en global verden. Der er behov for, at børn fra alle verdensdele udvikler sig til frie og individuelle mennesker, som er i stand til at tage nye initiativer i en fremtidig kompleks og udfordrende verden. Børn og unge af i dag må lære at kende sig selv og verden omkring dem, og samtidig have evnen til socialt at forbinde sig med andre mennesker. Hvorledes kan vi give børn fra alle sociale, kulturelle og religiøse baggrunde en mulighed for at udvikle disse evner og kompetencer til at kunne møde fremtidens udfordringer ?

På Rudolf Steiner Skolen, Mbagathi, gives der en sådan mulighed for nogle af de allerfattigste og mest underprivilegerede børn i Kenya. Børnene kommer fra store slum-områder i de nærmeste byområder; her kæmper familierne for at få dækket de aller mest nødvendige daglige behov for mad og klæder. En omfattende fattigdom berøver børnene mulighederne for en skolegang og værdigt fremtidigt liv. På Rudolf Steiner Skolen får børnene daglige sunde måltider og et "fristed" med skolen beliggende på en stor naturgrund med farm og skolehaver.

På skolen udvikler børnene sig dag efter dag i et trygt, men samtidig levende og kreativt skolemiljø. Skolens unge kenyanske lærere er meget dedikerede til netop denne store opgave at styrke og hjælpe underprivilegerede børn. Lærerne uddannes til Steinerlærere i et deltids-uddannelsesforløb over tre år, en uddannelse som også finder sted på skolen.

Skolen har p.t. 330 elever fra børnehaven op til og med

9.klasse. Hver eneste barn bærer på netop sin egen historie og biografi. Ofte vidnende om menneskeligt tunge og meget trykkende omstændigheder. Mange af børnene er f.eks. uden forældre eller andre familiemedlemmer og bor i skolens store kostafdeling med plads til 110 børn.

En af disse børneskæbner er en beretning om en lille, sky pige, der en dag bankede på døren ind til skolens kontor; hun var alene og så ekstremt udmattet ud. Det var tydeligt, at hun havde gået en lang vej til til skolen. Hun havde hørt om skolen og tænkte, at den ville hjælpe hende. Skolen tog kontakt til hendes "hjem" og forstod og så, at hun levede i slummen alene sammen med en døv og psykisk syg bedstemor. Pigens forældre ville fra hun var nyfødt ikke kendes ved hende, og alt omkring pigens alder og navn var ukendt. Bedstemoderens og pigens sted var et skrøbeligt gammelt blikkur med ujævnt og fugtigt jordgulv. Der var ingen møbler ud over to gamle sammenfaldne plastikstole, så et gamle slidt tæppe direkte på jorden var deres sovested. Da det blev klart for bedstemoderen, at pigen kunne optages på skolen, lyste der pludselig et sjældent tegn på håb og nærvær op i den gamle afrikanske kvindes rynkede ansigt.

Denne pige sidder nu i dag år lykkelig i skolens 9.klasse og er fuld af tillid til sine egne muligheder efter et skoleforløb, der kun blev muligt, fordi en sponsor fra vores del af verden var villig til at betale skolepenge for hende.

Du kan også blive sponsor for et barn ved at indbetale månedlige sponsorbidrag på 220 kr. og være med til at skabe et afgørende forskel i et fattigt og udsat afrikansk barns liv og skæbne.

Ønsker du at blive sponsor, kontakt Clara Ussing: sanduko@mail.tele.dk eller 75-837330

Indbetalingsdata: Sandukos konto i Merkur: 8401-1502717

Ved indbetaling oplys: Sponsorpenge, Mbagathi, samt navn og e-mailadresse.

Ønskes beløbet fradragsberettiget anvendes: Merkur Fonden: 8401-1017906

Husk her at opgive CPR-nummer.

Sanduko modtager ingen oplysninger om den enkelte indbetaling fra Merkur Fonden. Derfor er det afgørende at sende en mail til sanduko@mail.tele.dk med oplysning om formål -

Sponsorpenge Mbagathi – samt beløb og navn.

Herved kan vi sikre, at gaven bliver anvendt 100 % til det rigtige formål.

